

Carmen Papalia & Heather Kai Smith

Avatud ligipääs: Näiline nähtavus

2019

Traditsiooniline ja digitaalne animatsioon

6'15"

Pärast paanikahoogu valukliinikus teadsin, et pean ette võtma järgmise erakorralise haiglaskäigu. Täitsin vastuvõtuküsimustiku oma senise ravi efektiivsusest meenutasid häirivat kogemust, kui EMO arst keeldus mind ravimast, arvates, et tahan vaid ravimeid. Aga seest õõnsaks ei võtnud mind valu ega võimetus enda eest seista, vaid usalduse kadumine meeleheitelhetkel, kui pidin usaldama meedikuid, kes pidasid protokollist ravist olulisemaks. Invasiivsetest meetmetest, mida mulle ei selgitatud, kordadeni, mil pidin selgitama, et mul on sirprakuline aneemia, olles ise ilmselgelt vaevades. Neist episoodidest kuhjunud trauma veenis kirjutama viis lühikest lõiku, mis võtsid kokku minu seisukoha ligipääsetavusest.

Mu esimene visioon avatud ligipääsust oli kohast, kus saan puhata ja taastuda tervisekriisi ajal, ent see ei hõlmanud kogu mu kogemust. Sellest ajast, kui hakkasin kunstnikuna praktiseerima, kannatasin selle tõttu, et nägemine ei olnud mu peamine toetuspunkt. Ma vältisin sõna „pime“, ent tegelikult otsisin kogukonda, kes hindaks mittevisuaalset tajumist. Vajasin sama toetavat, valuteadlikku ümbrust, mis ülikoolis, aga ei olnud valude asjus avameelne. See tähendas, et sain keskenduda objektile, publikule ja koha suhetele, mida tajusin nägemismeeleta, puudutamata oma haiglasolekut.

Peagi ootas juba võimalust ületada vilgas tänav teiste suletud silmadega ringmängu osaliste ees. Ometi ei mõistnud ma okulaartsentrismi täit mõju, kuni olin rääkinud oma teostest teadaolevalt pimedatele sõpradele. Paljud neist polnud käinud muuseumis, kunsti loomisest rääkimata. Moodne kunstimaastik ei olnud korraldatud nii, et nendesugused saaksid end väljendada või lugusid jagada. See valdkond eelistas visuaalsust, mis mitte üksnes ei lõiganud ära mittevisuaalse info, vaid välistas mittevisuaalse kultuuri osalemise enda elus.

1960ndatel iseloomustasid puuetega kogukonna aktivistid oma meetodit kui uut viisi asjade tuumani jõudmiseks. Nende aktsioonid andsid hääle kogemusele, mida nad hästi tundsid. Tundele, et oled puudega mitte oma füüsilise, vaid institutsioonide tõttu, mille suhtumine piiras nende olemist. Mõni aheldas end bussi külge, mõni protesteeris valitsuse vastu. Kui nad võitlesid seaduste eest, mis võimaldaksid paremat ligipääsu, hüüdes „Miski ilma meleta pole meile!“ Asi ei olnud enam sobitumises, vaid ellujäämises. Piiratud kohalolek avalikus elus tähendas ka piiratud mõjuvõimu ja tulemuseks oli poliitika, milles nemad olid alluvad, mitte osalised, kel on arvamus oma vajaduste kohta. Nad teadsid, et eksisteeris süsteem, mis surus puude peale, mis võrdles nende keha, mõistust ja käitumist. Lääne meditsiiniraditsiooni mõistes normaalse ja standardsega. Sama süsteem oli vastutav sundsteriliseerimise ja puudega inimeste eraldamise eest.

TALINNA KUNSTIHOONE TALINN ART HALL

Avatud ligipääs on radikaalselt erinev korraldusest, mis ajutiselt eemaldab osalusbarjääri mingite vajadustega grupile. See tunnustab igaühe teadmisi ja eksperdistaatust. Avatud ligipääs tugineb kohalolijaile, nende vajadustele ja viisidele saada tuge üksteiselt ja kogukonnalt. See on tingimusteta usaldus vastastikust toetust pakkujate vahel. Avatud ligipääs on õppimise juursüsteem. See loob usalduse protsessi osaliste vahel ja annab igaühele võimaluse end identifitseerida ja leida orientatsioonipunkt, mis neid kõige paremini esindab. Avatud ligipääs tühistab puude jõu, mis takistab inimese potentsiaali. See näitab normaalsust kui kehastuste, identiteetide, reaaliade ja õpiviiside kontiinuumi ja eeldab, et vastastikune sõltuvus on võimu radikaalse muutmise võti. Avatud ligipääs on ajutiselt hoitav ühisruum, mille osalised saavad sellest tuge ning võimaluse avaldada teistele oma vajadused ja eelistused. See on reageeriv tugivõrgustik, mis kohaneb muutuvate vajaduste ja ressurssidega.